

VALMISTAVAN OPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA
KITEE 2021

Sisällysluettelo

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat	2
2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	4
3. Toimintakulttuuri	9
4. Oppimisympäristöt ja työtavat	13
5. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki	15
6. Kodin ja koulun yhteistyö	16
7. Oppilashuolto.....	17
8. Oppilaanohjaus	19
9. Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista	20
10. Oppilaan arviointi.....	22
LIITE 1.....	24

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Valmistavaa opetusta varten perustetaan tarpeellinen määrä opetusryhmiä. Valmistavan opetuksen aikana selvitetään oppilaan aiempi koulunkäynti- ja esiopetushistoria sekä oppimistausta. Lisäksi kartoitetaan oppilaan oppimisvalmiudet ja erityistarpeet ja laaditaan hänelle oma opinto-ohjelma yhteistyössä vanhempien kanssa. Opinto-ohjelma kirjataan Wilman Oppimissuunnitelma -lomakkeelle, jota tarpeen mukaan päivitetään valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Valmistavan opetuksen ryhmästä oppilaita integroidaan aluksi taito- ja taideaineiden tunneille ikätason mukaiseen tai muuten tarkoituksenmukaiseen ryhmään. Oppilaan eteneminen ja integroituminen muihin perusopetuksen ryhmiin tapahtuu yksilöllisesti oman opinto-ohjelman mukaisesti kunkin oppilaan kielellisen tason, oppimisedellytysten ja oppimistarpeiden mukaisesti. Integroitumista tuetaan motivoimalla ja kannustamalla oppilasta. Integraatio edellyttää tiivistä yhteistyötä valmistavan opettajan ja

perusopetuksen opettajien välillä. Integrointi on kaksisuuntaista. Myös perusopetuksen oppilaat tutustuvat uusiin opiskelukavereihin ja heidän tapoihinsa ja kulttuuriinsa.

Valmistavan opetuksen loppuajankana päätetään, mikä on oppilaan tuleva perusopetuksen ryhmä. Tämän tulee olla jokin niistä ryhmistä, joihin oppilasta on jo valmistavan opetuksen aikana integroitu. Oppilaan kielitaito, tuen tarve ja pedagogiset seikat huomioidaan oppilaan sijoittamisessa perusopetuksen ryhmään.

Valmistavan opetuksen oppilaan siirtyminen seuraavaan opiskelupaikkaan on tärkeä nivelvaihe, jossa on huomioitava seuraavat asiat:

- alustava suunnitelma opiskelupaikan vaihdoksesta
- huoltajan tai edustajan tapaaminen ja informoiminen asiasta
- yhteys uuteen kouluun ja opettajaan
- tapaaminen koulussa (huoltaja, valmistavan opettaja, S2-opettaja, erityisopettaja, tulkki, opinto-ohjaaja)
- opinto-ohjelman ja muiden tarpeellisten tietojen siirtäminen tiedonsiirtoluvalla
- tutustumispäivä tai -jakso
- yhteydenpito siirtymisen jälkeen

Valmistavan opetuksen tuntijako

Valmistavalle opetukselle ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa voidaan halutessa noudattaa esimerkiksi seuraavaa joustavaa tuntijakoa:

OPPIAINEET	VUOSILUOKAT 1-6	VUOSILUOKAT 7-9
Suomen kieli	7-	8-
Englanti	0-2	0-2
Orientoitumisaineet 1)	3-	5-
Matematiikka	3-	3-
Liikunta	2-3	2-
Musiikki	1-	1-
Kuvaamataito	1-	1-
Käsityö, tekninen työ, tekstiilityö	2-	2-
OPPILAAN KOKONAISTUNTIMÄÄRÄ	20-	24-

1) Oppiainekokonaisuus, joka sisältää 1-6 -luokilla ympäristö- ja luonnontiedon sekä aineksia biologiasta, maantiedosta ja historiasta sekä 7-9 -vuosiluokilla biologian, maantiedon, historian, yhteiskuntaopin ja oppilaanohjauksen.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvaiheiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Tavoitteet ja painopistealueet

Valmistavan opetuksen tavoitteena on auttaa oppilaita kotoutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan, taata heille tasa-arvoiset mahdollisuudet koulunkäyntiin sekä tukea lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä oman kulttuuriyhteisönsä ja suomalaisen yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi. Tärkeää on myös antaa oppilaalle sellaisia valmiuksia, että hän kykenee siirtymään perusopetukseen tai oppivelvollisuusiän täytyttyä muuhun jatko-opiskeluun. Toimiva kaksikielisyys ja oman kulttuuri-identiteetin tuntemus sekä arvostus ovat pitkän aikavälin tavoitteita.

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas:

- selviää suomen kielellä jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa
- kykenee siirtymään ikäänsä ja kehitystasoaan vastaavaan perusopetuksen ryhmään tai muuhun jatko-opiskelupaikkaan ja on valmistautunut eri oppiaineiden opiskeluun
- osaa suomen kielen perusrakenteet ja eri aihepiirien perusanaston
- tietää lähiympäristöön, suomalaiseen luontoon, kulttuuriin, elinolosuhteisiin ja yhteiskuntaan sekä koulutukseen liittyviä perusasioita
- suhtautuu luottavaisesti tulevaisuuteensa Suomessa

Ensisijainen tavoite on luku- ja kirjoitustaidon oppiminen ja sujuvoittaminen. Sen lisäksi painopistealueina ovat suomen kielen oppiminen, oppimistaitojen harjaannuttaminen, koulun käytänteisiin ja yhteiskunnan toimintakulttuuriin perehtyminen sekä peruskoulun oppiaineisiin tutustuminen. Mahdollisuuksien mukaan tuetaan myös oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja kulttuurin tuntemusta.

Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

SUOMI TAI RUOTSI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Suomea toisena kielenä oppivalle suomen kieli on sekä oppimisen kohde että sen väline koko kouluajan. Suomi toisena kielenä -oppimäärän tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen taitoa suunnitelmallisesti, ja opetuksessa otetaan huomioon myös muiden oppiaineiden sisältöjä, peruskäsitteitä ja sanastoa. Valmistavan opetuksen pääpaino on suomi toisena kielenä -opiskelussa. Opetuksen päämääränä on antaa riittävät suomen kielen valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten. Sisältöjen valintaa ohjaavat oppilaan oletettu vuosiluokka perusopetuksessa sekä ko. vuosiluokan keskeiset käsitteet eri

oppiaineissa. Tavoitteena on, että oppilas saavuttaisi kielen taitotasoasteikon tason A1.3-A2.1. (Liite 2: Kehittyvä peruskielitaito; esi- ja alkuopetuksessa soveltuvin osin).

OPPILAAN OMA ÄIDINKIELI

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

MUUT KIELET

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Oppilaan kielellisistä valmiuksista ja suomi toisena kielenä -opintojen edistymisestä riippuu, voidaanko hänen omaan opinto-ohjelmaansa valmistavan opetuksen aikana sisällyttää vieraiden kielten opiskelua. Oppilaan taidot ja tiedot kartoitetaan, ja oppilas sijoitetaan sopivaan opetusryhmään, kun hänellä on siihen tarvittavat suomen kielen valmiudet.

Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työ- tavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet.

Taito- ja taideaineet

Taito- ja taideaineiden (liikunta, musiikki, kuvataide, käsityö ja kotitalous) opetuksen tavoitteena on antaa maahanmuuttajaoppilaille onnistumisen elämyksiä ja mahdollisuus ilmaista itseään monipuolisesti kielitaidoista riippumatta. Niiden avulla pyritään tukemaan ja kehittämään oppilaan taustakulttuurille ominaisia taitoja sekä rohkaisemaan oppilasta tuomaan niitä tutuksi suomalaisoppilaille. Taito- ja taideaineiden opetuksessa annetaan suomalaisessa koulussa tarvittavia perustaitoja ja -tietoja sekä tuetaan oppilaan kokonaispersoonallisuuden kehitystä.

Taito- ja taideaineiden opetuksessa on otettava huomioon oppilaiden kulttuuritaustasta ja uskonnollisesta vakaumuksesta johtuvat erityistarpeet ja rajoitukset. Joustavin järjestelyin mahdollistetaan osallistuminen eri oppiaineiden opetukseen. Myös työturvallisuuteen liittyvät erityiskysymykset tulee ottaa huomioon.

Taito- ja taideaineilla on suuri merkitys oppilaan itsetuntoon ja motivaatioon, koska niissä oppilas voi näyttää osaamistaan, vaikka hänen kielitaitonsa olisi vielä rajallista tai muiden oppiaineiden hallinta olisi heikkoa. Taito- ja taideaineet kuuluvat suomalaisen perusopetuksen oppimäärään, ja ne ovat kaikille oppilaille yhteisiä oppiaineita. Valmistavassa opetuksessa nämä oppiaineet toiminnallisina ja konkreettisina tukevat myös suomen kielen ja muiden oppiaineiden oppimista.

Kaikkien taito- ja taideaineiden yhteydessä opitaan kullekin aineelle ominaisia käsitteitä ja sanastoa sekä ohjeiden ymmärtämistä ja noudattamista. Musiikki on keskeinen opittaessa suomen kielen sanojen rakentumista ja kielen rytmiä. Matematiikan opiskelua tukevat erityisesti taito- ja taideaineisiin liittyvä avaruudellinen hahmottaminen, geometriset sisällöt ja mittaaminen.

Oppilaan integroiminen perusopetuksen ryhmiin aloitetaan yleensä taito- ja taideaineissa. Taito- ja taideaineiden yhteydessä myös heterogeenisessä luokassa on mahdollisuus viettää yhteisiä hetkiä, kokea yhteenkuuluvuutta sekä iloita omasta ja toisten osaamisesta ja luovuudesta. Taito- ja taideaineita hyödynnetään jatkuvasti valmistavassa opetuksessa, vaikka oppilaat jo integroituisivat näiden oppiaineiden oppitunneille perusopetuksen ryhmiin.

Matemaattiset aineet

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas pystyy seuraavana lukukautena seuraamaan sijoitusluokkansa suomenkielistä matematiikan opetusta. Jollekin oppilaille tämä voi merkitä ainoastaan suomenkielisten nimitysten oppimista. Vuosiluokkien 7 - 9 maahanmuuttajaoppilaiden joukossa on niitä, joiden tulisi lyhyessä ajassa opiskella usean vuoden matematiikan oppimäärän. Olennaista on valita keskeisimmät asiat ja harjoitella matematiikassa käytettäviä suomenkielisiä nimityksiä.

Opetus aloitetaan esimerkiksi diagnostisella jaksolla, jonka jälkeen opettaja laatii kullekin oppilalle suunnitelman ja valitsee sopivat oppimateriaalit. Sekä vuosiluokilla 1–6 että 7 – 9 harjoitellaan runsaasti lukujen ja muiden suomenkielisten termien ymmärtämistä

lausumalla, kirjoittamalla ja lukemalla niitä. Oppilaiden tieto- ja taitotason selvittäminen sekä aiemmin opitun varmentaminen on tärkeää valmistavan opetuksen aikana. Matematiikan opiskelun keskeinen sisältö varsinkin alkuvaiheessa on matemaattisten käsitteiden ja sanaston omaksuminen suomen kielellä. Opetuksessa tulee käyttää systemaattisesti täsmällisiä käsitteitä, joita myös oppilasta rohkaistaan käyttämään.

Oppilaan oppimisprosessia helpotetaan ja syvennetään erilaisten havaintovälineiden ja toiminnallisten menetelmien avulla. Niiden kautta matematiikan oppiminen liitetään oppilaan arkipäivään. Itsenäisen opiskelun edellytyksenä on ohjata tuntemaan niitä tehtävätyyppejä, jotka ovat ominaisia perusopetuksen matematiikan opetuksessa.

Matematiikassa integroitumisen perusopetukseen voi joidenkin oppilaiden kohdalla toteuttaa melko varhain, koska matematiikan oma rakenne ja käsitteet auttavat seuraamaan opetusta, vaikka suomen kielen oppiminen olisi vasta alussa. Kielitaidon kehittyessä opetuksessa lisätään sanallisia tehtäviä ja soveltavan matematiikan tehtäviä.

Vuosiluokkien 7 – 9 opetuksessa varmistetaan ala-asteen keskeisten sisältöjen hallinta. Lisäaineiksi valitaan koulun yleisestä opetussuunnitelmasta oppilaan seuraavan lukukauden perusopetusluokka huomioiden. Jokaisessa ryhmässä harjoitellaan päässä laskua ja suullisesti annettujen pienehköjen ongelmien ratkaisua. Täten pyritään varmentamaan suomenkielisten ilmausten ymmärtäminen puhutusta kielestä.

Reaaliaineet

Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot ja kulttuuritausta. Opetuksessa hyödynnetään oppilaan tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista. Luonnontieteellisten oppiaineiden (ympäristö- ja luonnontieto, biologia, maantieto, kemia, fysiikka) sekä historian ja yhteiskuntaopin sanaston ja käsitteiden opiskelu liitetään suomen kielen opiskeluun.

Vuosiluokille 1 – 6 sijoittuvien oppilaiden, varsinkin alkuopetusvaiheessa olevien, kaikki opetus on mahdollista toteuttaa eheyttynä opetuksena, jolloin eteneminen orientoitumisaineissa luo luontevan ja motivoivan yhteyden suomen kieleen. Suomen kielen opiskelussa käytetään tekstejä ja sanastoa, jotka liittyvät koulun muuhun opetussuunnitelmaan. Samalla biologian tai historian opiskelu on suomen kielen opiskelua, jolloin voidaan palauttaa mieleen kielen rakenteita ja laajentaa oppilaan sanavarastoa. Vuosiluokkien 1 – 6 valmistavan opetuksen ympäristö- ja luonnontiedon opiskelu tutustumiskäynteineen ja lähiympäristöön suuntautuvine retkineen tukee myös uuteen asuinympäristöön tutustumista ja siihen kotoutumista.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaille pyritään antamaan sanavarasto, jonka avulla he voivat selviytyä opiskelusta perusopetuksen ryhmässä. Luonnontieteellisten oppiaineiden, historian ja yhteiskuntaopin, käsitteistö ja rakenne ovat usein vaikeita vuosiluokkien 7 - 9 oppilaille, joilla ei ole vuosiluokkien 1 – 6 tietoja ja taitoja. Valmistavan opetuksen aikana opetus jouduttaa siksi usein aloittamaan peruskäsitteistä ja perustaidoista. Eri oppiaineille

ominaisten työskentelytapojen oppimiselle on varattava riittävästi aikaa. Erilaisia työtapoja harjoitellaan läpäisyperiaatteella mahdollisimman monen oppiaineen yhteydessä.

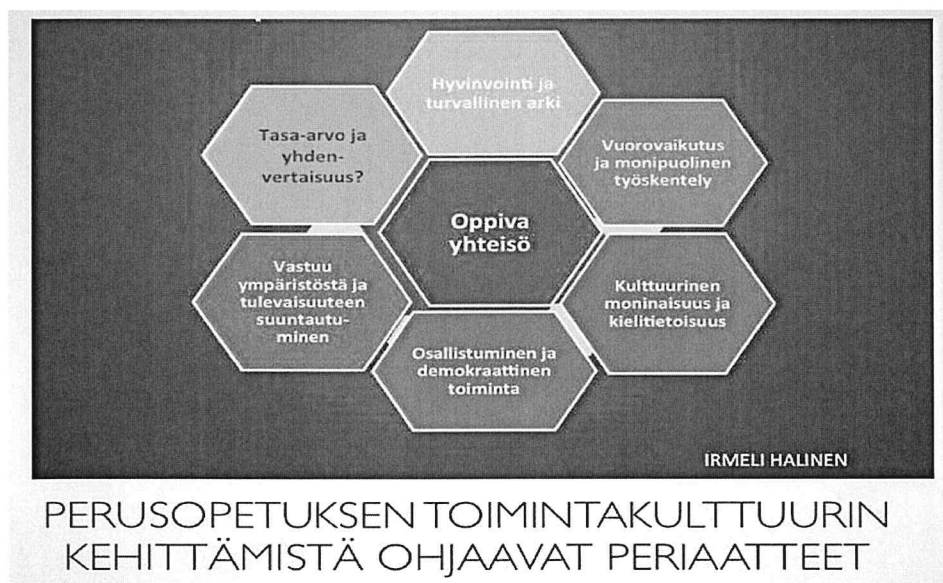
Uskontoa ei pääsääntöisesti opeteta valmistavan opetuksen aikana, ellei sopivaa opetusta muuten kunnassa ole järjestettynä. Etäopetuksen mahdollisuudet on hyvä hyödyntää, mikäli niitä on saatavissa.

Opettaja valikoi kunkin oppiaineen opetussuunnitelmasta oleellimmat sisällöt. Vuosiluokkien 7 – 9 valmistavassa opetuksessa yhteistyö aineenopettajan kanssa helpottaa sisältöjen valinnassa. Oppilas etenee opiskelussaan omien edellytystensä mukaan opinto-ohjelmaansa seuraten.

3. Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014*.

Valmistavassa opetuksessa noudatetaan samoja toimintakulttuurin periaatteita kuin perusopetuksessa.

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäseninä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnat ovat luonteva osa jokaista koulupäivää. Yhteisöllinen oppilashuolto on tärkeä osa toimintakulttuuria.

Oppilaille on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä ja oppimiseensa sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Yhteisössä arvostetaan hyvántahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

Kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin saamelaiskulttuurin ja eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnistetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kielyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. **Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri** luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäsenenä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. **Oppilaskuntatoiminta** tarjoaa yhden tärkeän

väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnot täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Valmistavan opetuksen aikana sekä peruskouluaikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Vastuu ympäristöstä ja kestäväan tulevaisuuteen suuntautuminen

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlaavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuteen yhteisön jäsenenä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

4. Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Valmistavan opetuksen aikana selvitetään oppilaan aiempi koulunkäynti-/ esiopetushistoria/ oppimistausta, sekä kartoitetaan oppilaan oppimisvalmiudet ja erityistarpeet ja laaditaan hänelle oma opinto-ohjelma yhteistyössä vanhempien kanssa. Opinto-ohjelma kirjataan Wilman Oppimissuunnitelma -lomakkeelle, jota tarpeen mukaan päivitetään valmistavan opetuksen aikana. Oppimissuunnitelma on päivitettävä oppilaan siirtyessä perusopetukseen.

Opinto-ohjelmaa laadittaessa on otettava huomioon, että suomen kielen luku- ja kirjoitustaidon omaksuminen ja varmentaminen vaativat aikaa. Opinto-ohjelmassa tulee kiinnittää huomiota perusopetukseen siirtymisen aikatauluun.

Opinto-ohjelman (= Oppimissuunnitelma Wilmassa) tehdään viimeistään kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun valmistava opetus on aloitettu. Tulkin avulla varmistetaan, että oppilas ja hänen huoltajansa / edustajansa ovat tietoisia ohjelman sisällöstä. Lupa opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirtoon pyydetään ohjelman yhteydessä lapsen huoltajalta tai viralliselta edustajalta.

Opinto-ohjelma voidaan liittää osaksi oppilaan kotoutumissuunnitelmaa. Opinto-ohjelmaan kirjataan myös oppilaan tarvitsema tuki.

5. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluväliltään, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan, sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta, sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineiden syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen

oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

ESI- JA ALKUOPETUSIKÄISET OPPILAAT

Oppilaan valmiudet esiopetukseen ja suomen kielen osaaminen ovat keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat siihen, miten eriyttäminen oppilasryhmässä toteutetaan. Vaihtelevien työtapojen ja harjoitteiden sekä eritasoisten tehtävien avulla jokaiselle oppilaalle annetaan riittävästi haasteita ja onnistumisen kokemuksia. Eriyttämisestä huolimatta oppilaalla tulee aina olla yhteisiä oppimistehtäviä ja sosiaalisuuteen ohjaavia kokemuksia toisten oppilaiden kanssa.

LUKU- JA KIRJOITUSTAIIDOTTOMAT OPPILAAT

Luku- ja kirjoitustaidottomien tai puutteellisen luku- ja kirjoitustaidon omaavien oppilaiden opetuksen pääpaino on suomen kielen luku- ja kirjoitustaidon oppimisessa. Oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asetetaan siten, että oppilaat saavat omalle taito- ja ikätasolleen sopivaa opetusta. Sisällöt valitaan niin, että ne tukevat arkitilanteista selviytymistä ja kotoutumista.

Tarvittaessa oppilaalla tulee olla mahdollisuus jatkaa opiskelua tuettuna valmistavan opetuksen ryhmässä tai muulla joustavalla tavalla, vaikka hänet on jo hallinnollisesti siirretty perusopetukseen. Joskus voi olla tarpeen miettiä opiskelua vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muiden oppilaalle parhaiten soveltuvien tukitoimien avulla. Luku- ja kirjoitustaidon puute ei saa olla este taito- ja taideaineiden opetukseen integroimiselle.

6. Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä, opetussuunnitelmasta, koulun käytännöistä, opetuksen järjestämisestä, oppilaan edistymisestä, luokan tilanteesta, oppilashuollosta, kodin ja koulun yhteistyöstä sekä vanhempien/huoltajien mahdollisuuksista osallistua koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin, sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Yhteistyön käynnistäminen oppilaan huoltajien kanssa on tärkeää heti valmistavan opetuksen alkaessa. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Oppilaan opinto-ohjelmasta keskustellaan huoltajan kanssa. Tällöin valmistavan opetuksen opettaja saa tietoa oppilaan aikaisemmasta koulunkäynnistä

sekä perheen tavoista ja kulttuurista. Oppilaan huoltajan on tärkeää tutustua suomalaiseen koulukulttuuriin, opetusmenetelmiin ja oppilaan arviointiin sekä koulun käytänteisiin. Ymmärrys on varmistettava käyttämällä tulkkia. Tärkeää on, että oppilaalle ja hänen perheelleen muodostuu selkeä ja realistinen kuva Suomen koulujärjestelmän mahdollisuuksista ja vaatimuksista.

Myönteiset yhteistyön kokemukset luodaan koulunkäynnin alkuvaiheissa. Kasvatukseen, hyvinvointiin tai oppimiseen liittyvissä pulmatilanteissa yhteistyö kodin kanssa tiivistyy. Opettaja käy neuvotteluja oppilaan ja hänen vanhempiensa/huoltajiensa kanssa mahdollisista tukitoimista. Pulmatilanteidenkin selvittelyssä yhteistyön tulisi tapahtua myönteisessä ja rakentavassa hengessä kotien kanssa. Koululla on aloitteellinen rooli kodin ja koulun yhteistyön järjestämisessä.

Esimerkkejä yhteistyötavoista:

- taitopäivä ja muut teemapäivät
- yhteisöllinen taidepolku
- kodin ja koulun päivä/ilta
- avoimet ovet
- yhteiset toiminnalliset hetket
- arviointikeskustelut
- vanhempainyhdistys
- vanhempainillat

7. Oppilashuolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa oppilashuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014). Perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma voidaan sisällyttää perusopetusta koskevaan koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan. Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan oppilashuoltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden yhteinen tehtävä.

Oppilashuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Yhteisöllinen oppilashuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa oppilashuoltoa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ennalta ehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa osallisuuden, huolenpidon ja

turvallisuuden ilmapiiriä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Kouluyhteisössä arvostetaan jokaisen yksilöllisyyttä eikä syrjintää, väkivaltaa, kiusaamista tai rasismia hyväksytä. Oppilaita ohjataan arvostamaan sekä omaa että ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta.

Oppilashuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus. Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella. Psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut ovat oppilaan saatavilla ja ne järjestetään lain edellyttämässä määräajassa. Oppilaan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon valmistavan opetuksen arjessa sekä tarvittavan tuen suunnittelussa ja toteutuksessa. Työssä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioitettava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Monialainen yhteistyö on perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollossa tärkeää. Oppilashuolto järjestetään opetus-, sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä tarvittaessa muiden yhteistyökumppaneiden kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Oppilashuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta.

Oppilashuollon palveluita koulussa ovat kouluterveydenhuollon, koulupsykologien ja koulukuraattoreiden asiakastyö. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä terveys-, sosiaali- ja nuorisotoimen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Tällä yhteistyöllä edistetään myös oppilaan kotoutumista.

Valmistavan opetuksen oppilaat kuuluvat koulun oppilashuollon piiriin. Oppilashuolto on oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista, ja sen toteuttaminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Oppilashuollon avulla edistetään oppilaiden tervettä, tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä luodaan edellytykset hyvälle oppimiselle. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tuen tarpeiden varhaiseen tunnistamiseen. Tuen tarpeet arvioidaan yhteistyössä oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

Oppilas saa yleistä, tehostettua ja erityistä tukea kuten perusopetuksen oppilaat. Erityisesti tulee huolehtia opinto-ohjelman päivittämisestä sekä nivelvaiheissa ohjauksesta ja tiedonsiirrosta uuteen opiskelupaikkaan. Ilman vanhempiaan Suomeen saapuneiden lasten ja nuorten erityistarpeet, kuten luotettavat ja turvalliset aikuiskontaktit, on huomioitava. Oppilaan huoltajille on annettava riittävät tiedot suomalaisen koulu-, sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän tukitoimien saatavuudesta, menetelmistä ja käytänteistä. Tarvittaessa on huolehdittava tulkkauksen järjestämisestä. Yhteistyötä tehdään kotoutumissuunnitelman laatijoiden kanssa.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto on lakisääteistä ja maksutonta perusterveydenhuollon ehkäisevää palvelua peruskoululaisille ja heidän perheilleen. Kouluterveydenhuollon tavoitteena on edistää lapsen ja nuoren tervettä kasvua ja kehitystä sekä luoda perusta terveelle aikuisuudelle. Tavoitteena on myös luoda terveellinen, turvallinen ja ilmapiiriltään myönteinen opiskeluympäristö. Terveystarkastukset määräytyvät koululaisen iän ja yksilöllisen tarpeen mukaan.

Kouluterveydenhuollossa hoidetaan oppilaiden määräaikaistarkastukset ja äkilliset sairastumiset tai tapaturmat koulupäivän aikana. Muiden sairauksien hoitoon liittyvät asiat hoidetaan Siun Soten toimipisteissä.

Koulukuraattori

Koulukuraattori auttaa ja tukee opiskeluun ja oppimiseen liittyvissä asioissa sekä henkilökohtaisiin ja ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa:

- oppilalla on paljon poissaoloja ja oppiminen ei edisty
- jos yhteistyö koulukavereiden ja / tai opettajien kanssa ei suju
- jos koulun tai luokan vaihtumisesta syntyy ongelmia
- jos oppilasta kiusataan tai hän on yksinäinen tai ahdistunut
- häntä painavat kotiasiat tai sydänsurut
- jos oppilas ei jaksaa opiskella tai harrastaa

Käydyt keskustelut ja käsitellyt asiat ovat luottamuksellisia.

Koulupsykologi

Koulupsykologi auttaa mm. koulunkäyntiin, ihmissuhteisiin tai tunne-elämän vaikeuksiin liittyvissä huolissa. Tilannetta selvitetään yhdessä keskustellen. Oppimisvaikeuksiin liittyen voidaan tehdä oppimisvaikeustutkimuksia koulun tukitoimien suunnittelun pohjaksi. Tarpeen mukaan koulupsykologi ohjaa oppilaan jatkohoitoon yhdessä sopien. Keskustelut ovat luottamuksellisia.

Kiteen perheneuvola

Kiteen perheneuvola auttaa ja tukee lapsen ja nuoren psyykkiseen kehitykseen, vanhemmuuteen ja perheen vuorovaikutussuhteisiin liittyvissä asioissa. Sieltä saa asiantuntijan apua lapsen käyttäytymis- tai tunne-elämän pulmiin.

8. Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää

oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Oppilaanohjauksen tavoitteena on, että maahanmuuttajaoppilas selviää mahdollisimman hyvin opiskelustaan koulussa. Sen tarkoitus on kehittää oppimisvalmiuksia ja ehkäistä ennalta oppimisvaikeuksia. Oppilaat totutetaan noudattamaan luokan ja koulun aikataulua ja muita sääntöjä sekä ymmärtämään täsmällisyyden merkityksen Suomessa, tiedostamaan oman ryhmän ja koulun jäsenyyden sekä tasa-arvon periaatteet. Lisäksi harjoitellaan suomalaisen koulun työtapoja, varsinkin aktiivisuutta ja itsenäistä tehtävän suoritusta. Työrauhan sekä yhteistyön merkitykseen kiinnitetään huomiota. Tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

9. Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja.

Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa. Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta.

Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteellisten ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

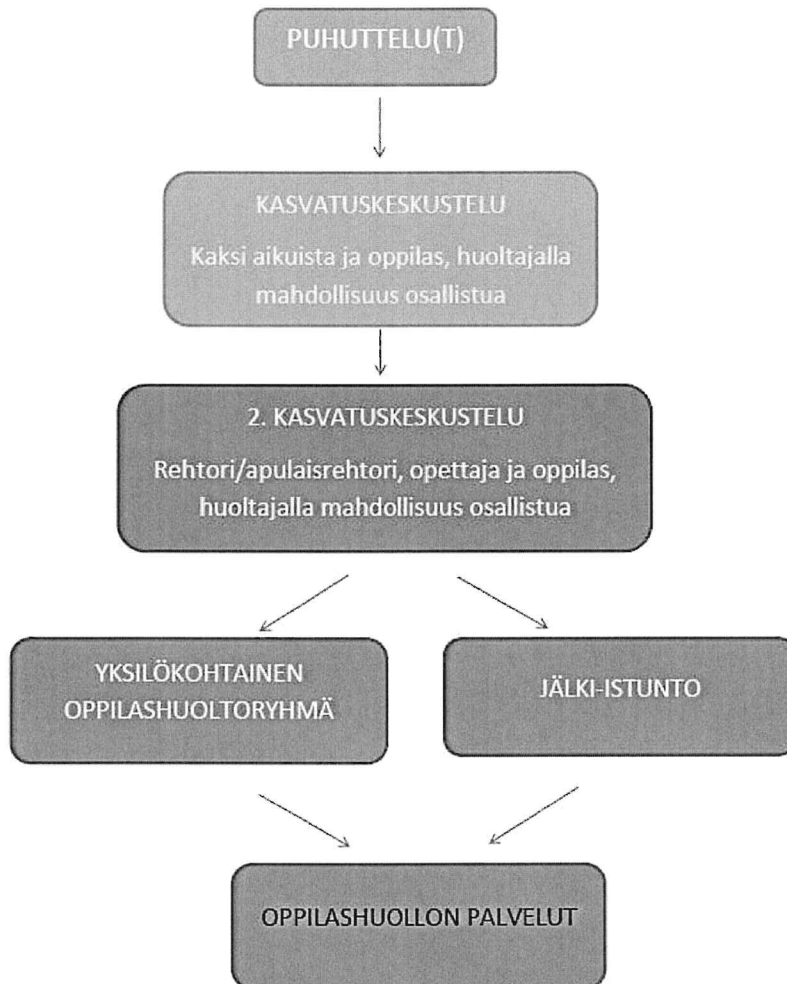
Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Kiteen perusopetuksen kouluissa on yhteneväiset käytänteet kasvatustieteellisten keinojen käytöstä. Kasvatustieteellisten keinojen käyttöä käytetään ensisijaisena puuttumisen keinona toistuvaan ja piittaamattomaan koulun järjestyssääntöjen rikkomiseen tai huonoon käyttäytymiseen. Asioiden selvittäminen tapahtuu ensisijaisesti keskustelun avulla. Tarvittaessa käytetään tulkkia.

KASVATUSKESKUSTELU

---

10. Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Valmistavan opetuksen arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa, yksilöllistä, monipuolista ja oppilaan tulevia tavoitteita hahmottavaa. Oppilasta arvioidaan hänelle laaditun opinto-ohjelman ja valmistavan opetuksen yleisten tavoitteiden mukaan. Opettajan suorittaman arvioinnin tulee perustua jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin.

Arviointiin osallistuvat valmistavan opetuksen opettajan lisäksi myös muut oppilasta opettavat opettajat. Myös oppilaan edellytyksiä itsearviointiin tulee kehittää.

Suomen kielen tasoa arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikolla. Arvioinnin periaatteista, tavoitteista ja menetelmistä tulee antaa tietoa sekä oppilaalle että hänen huoltajalleen. Valmistavassa opetuksessa ei ole numeroarvointia.

Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksen osallistumistodistus on sanallinen, numeroarviointia ei käytetä. Kielitaito arvioidaan kielitaidon tasojen mukaisesti.

Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

LIITE 1

Valmistavan opetuksen todistuksien arviointilausekkeet

Todistuksen arviointilausekkeet (liite valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan):

Kuullun ymmärtäminen

- A1.1. Ymmärtää tavallisimpia sanoja.
- A1.2. Ymmärtää yksinkertaisia lauseita.
- A1.3. Ymmärtää hidasta ja selkeää puhetta.
- A2.1. Pystyy seuraamaan hidasta tuttua keskustelua.
- A2.2. Pystyy seuraamaan normaalitempoista tuttua keskustelua.
- B1.1. Ymmärtää yleistietoon perustuvaa opetuspuhetta.
- B1.2. Ymmärtää myös muodollista keskustelua.

Puhuminen

- A1.1. Osaa vastata lyhyesti itseään koskeviin kysymyksiin.
- A1.2. Osaa viestiä suppeasti arkisia asioita.
- A1.3. Osaa kertoa lyhyesti itsestään.
- A2.1. Osaa kertoa tutuista asioista.
- A2.2. Osaa keskustella omista asioistaan.
- B1.1. Osaa kertoa eri aiheista yksityiskohtaisesti.
- B1.2. Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti.

Lukeminen ja luetun ymmärtäminen

- A1.1. Osaa äänne-kirjain –vastaavuuden.
- A1.2. Lukee ja ymmärtää lyhyitä lauseita.
- A1.3. Ymmärtää lyhyitä arkisia viestejä.
- A2.1. Lukee hitaasti ja ymmärtää yksinkertaisia tekstejä.
- A2.2. Ymmärtää pääasiat lyhyistä teksteistä.
- B1.1. Lukee sujuvasti monenlaisia tekstejä ja ymmärtää pääajatuksen.
- B1.2. Pystyy etsimään tietoa erilaisista teksteistä.

Kirjoittaminen

- A1.1. Osaa kirjoittaa kirjaimet.
- A1.2. Osaa kirjoittaa lyhyitä lauseita.
- A1.3. Osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä.
- A2.1. Osaa kirjoittaa lyhyitä yksinkertaisia viestejä.
- A2.2. Osaa kirjoittaa lyhyen kuvauksen, myös menneistä tapahtumista.
- B1.1. Osaa kirjoittaa tutuista aiheista jäsenneltyjä ja sidosteisia tekstejä.
- B1.2. Osaa kirjoittaa erilaisia tekstejä melko virheettömästi.

Edistyminen opiskelussa

- On osallistunut opiskeluun aktiivisesti. On osallistunut opiskeluun vaihtelevasti.
- On motivoitunut opiskeluun hyvin. Opiskelumotivaatio on vaihtelevaa.
- On edistynyt opinnoissa nopeasti. On edistynyt opinnoissa kohtalaisesti.
- On edistynyt opinnoissa hitaasti.